

Akademiet for yngre forskere

Innspill fra Akademiet for yngre forskere til utkast for Strategi for norsk vitenskapelig publisering etter 2024

Utkast til strategi kan leses [her](#). Levert inn via [Nettskjema](#) 5.oktober 2023

Vi har valgt å besvare punkt 5.

1. **Anbefalinger for forskere**
2. **Anbefalinger for forskningsutførende institusjoner**
3. **Anbefalinger for forsknings-finansierer**
4. **Anbefalinger for myndigheter**
5. **Kommentarer til rapporten som helhet, andre deler av rapporten enn anbefalingene eller forhold som mangler**

Vi Akademiet for yngre forskere vil takke utvalget for det gode og grundige arbeidet og den helhetlige rapporten som er presentert. Det er nyttig at rapporten vektlegger ulike publiseringsformer og utfordringer på tvers av fagfelt, og at dette er skrevet på en måte som gjør det forståelig for allmennheten. Strategien vil få en god nytteverdi ved at det kan brukes som et oppslagsverk fremover og.

For AYF er det viktig å sikre at yngre forskere får publisert arbeidene sine i anerkjente fagfellevurderte tidsskrifter, som både "bygger CV" og sikrer åpen forskning. Vi vil anbefale at dette også sees fra perspektivet til unge forskere, og har to konkrete forslag her (pkt 1 og 2). Videre vil vi også peke på muligheten her til å legge tilrette for deling av såkalte negative resultater, for å fremme forskning (pkt. 3), og på behovet for å sikre gode og rettferdige rammer for innsamlet data og kontroll over denne (pkt 4). Til slutt vil vi anbefale at strategien inkluderer flere referanser til den globale situasjonen i åpen publisering, og gjerne gir et kort overblikk over dette (pkt 5).

1) Tidsperspektivet: enkelte av de nye publiseringspraksisene er p.t. ikke forenlige med ansettelse i korte, tidsavgrensede kontrakter

Publiseringsformatet «registrert rapport» krever at en studie sendes inn til et tidsskrift før data er samlet inn, for å få fagfellevurdering av den foreslåtte metoden og dataanalysen. Mer kan informasjon finner man på denne [nettsiden](#). Tidsskriftet er kontraktsmessig forpliktet til å publisere artikkelen når studien er akseptert, uavhengig av resultatene.

Dette fremstilles for tiden som "gullstandarden" innen åpen forskning, der hele forskningsprosessen gjøres åpen og transparent fra start til slutt.

Når den registrerte rapporten er sendt inn til tidsskriftet har forskerne ikke lov til å fortsette arbeidet med studien før fagfellevurderingen foreligger. Det er derfor en forutsetning at vurderingsprosessen ikke tar for lang tid. Slik fungerer det dessverre ikke i praksis. For eksempel opplevde en stipendiat nylig å vente i 25 uker på en fagfellevurdering av en registrert rapport, som deretter ble refusert av tidsskriftet. Fordi hun ikke kunne sette i gang datainnsamling mens vi ventet på fagfellevurderingen, ble hun betydelig forsinket i sitt PhD-arbeid. Dette viser at forskningspraksis som anses som

Akademiet for yngre forskere

«gullstandard» fra et åpent forskningsperspektiv ikke alltid er forenelig med å være ansatt i en rekrutteringsstilling med begrenset tidshorisont. Dette bør diskuteres eksplisitt - sammen med måter man kan møte disse spesifikke utfordringene for denne gruppen - i arbeidet med en strategi for vitenskapelig publisering.

2) Sikre gode samarbeidsformer og -avtaler, og trygg og avklart infrastruktur for lagring og publisering av data

Mye av skepsisen til åpen publisering og datadeling blant unge forskere kommer av at mange tidlig i karrieren står i midlertidige og usikre arbeidsforhold, hvor forskningsresultater og data er deres viktigste kapital og inngangsbillett til videre engasjement og aller helst fast stilling. Derfor er det viktig at det finnes gode, trygge ordninger og rammeverk for både medforfatterskap og for datalagring og -deling, både på institusjonsnivå (2) og på myndighetsnivå (4).

Det kan være at dette er tenkt inn i punktene som peker på å utvikle rettighetsstrategier, og dersom det er tilfellet så synes dette å være godt. Dersom ikke, håper vi at det blir tatt med der, eller at det eventuelt kommer egne punkter. Ellers er også punktet om ARRA og NOR-CAM viktig i denne sammenhengen, så det er godt at er med.

3) Bygge ut arenaer for deling av såkalte negative resultat

Et forslag eller ønske som stadig kommer fram i diskusjonen om framtidens/åpen publisering er å bygge en kultur og infrastruktur for deling også av negative resultater. Det kommer stadig frem at tradisjonell publisering vektlegger nye funn, mens prosjekt som gjentar forsøk eller avkrefter hypoteser ikke når fram. Samtidig som det også stadig er avsløringer eller kontroverser om forsøk og studier som ikke kan gjentas. Derfor mener vi at det kan være formålstjenlig å tenke også i disse baner, å tenke tiltak og infrastruktur som legger tilrette for å vise frem også negative resultat og i større grad gjøre disse til en del av forskningsdialogen.

4) Rettferdig kontroll over innhentet data/materiale

Her låner vi fra artikkelen [Open Science for Whom?](#), som mot slutten peker på at åpen publisering og datadeling også får følger for forskningsetikk knyttet til datainnsamling og -lagring:

Moving towards equitable partnerships is an issue that research funders should give their attention to. Several sets of guiding principles have been drawn up,3031 considering trust, responsibility, transparency, and enhancing capacities as key elements. The CARE Principles for Indigenous Data Governance complement the FAIR principles by considering both people and purpose, reflecting the crucial role of data in advancing indigenous innovation and self-determination.

Furthermore, models for equitable sharing of benefits have already been developed, e.g. the Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization to the Convention on Biological Diversity, a supplementary agreement to the Convention on Biological Diversity (CBD) in accordance with and building on several principles of the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UDRIP). Sharing benefits from genetic resources

Akademiet for yngre forskere

is of great interest for Africa, because of its rich heritage of biological diversity, genetic resources and associated traditional knowledge. As part of many international research networks, Africa frequently provides specimens, access to pathogens, as well as species adapted to its climate. Such resources are much sought after by pharmaceutical, cosmetic, plant and animal breeding industries. A smooth implementation of the Nagoya Protocol however suffers from lack of information and training, as well as a lack of support by national states to amend or establish respective new legal, administrative, or political measures.

Dette peker på at selv om denne typen tematikk er dekket i ulike forskningsetiske retningslinjer så har dette følger også når det kommer til åpen publisering og datadeling. En ting er hvem som eier data som blir hentet inn og publisering, men en annen ting er også hvem som eier og kontrollerer dette i åpen publisering og datadeling.

Vi mener det sender et viktig signal å ha med denne tematikken også her, selv om den gjerne er beskrevet og adressert i forskningsetiske retningslinjer. Evt kan en jo gjøre dette ved en henvisning nettopp til de her relevante retningslinjene.

5) Situasjonen internasjonalt og globale perspektiver

To anbefalte referanser for å hente inn flere globale perspektiver er: "[Statement on Opportunities and Challenges for Implementing PLAN S by the GYA and Young Academies](#)" og [Open Science for Whom?](#), som ble publisert en global arbeidsgruppe for åpen publisering, bestående av medlemmer fra 25 nasjonale unge akademier fra hele verden.

<https://globalyoungacademy.net/publications/statement-on-opportunities-and-challenges-for-implementing-plan-s-by-the-gya-and-young-academies/>

<https://datascience.codata.org/articles/10.5334/dsj-2022-001>

I tillegg vil vi vise til et eksempel på et open-access, full-indexed library of research resources:

<https://docs.opendeved.net/lib/>

Vi vil takke utvalget for det gode arbeidet og ser frem til å følge prosessen videre. Vi møter dere gjerne igjen.

På vegne av Akademiet for yngre forskere

Nils Hallvard Korsvoll,

Leder i AYF

Bjørn Kristian Danbolt

Generalsekretær i AYF

Arbeidsgruppe i AYF: Nils Hallvard Korsvoll, Natalia Kucirkova, Ingrid Lossius Falkum (alumni) og Bjørn Kristian Danbolt